

Criteria

Sector

- vmbo
- havo / vwo
- mbo
- ho

Thema

- Visie, beleid en kwaliteit
- LOB-leeromgeving
- LOB-programma
- Studiekeuze/ studiesucces
- Loopbaangesprek
- Doorstromen
- Arbeidsmarktinformatie
- LOB-documenten
- Ouderbetrokkenheid
- Professionalisering
- Samenwerking
- Kansengelijkheid

Jaartal

- > 2020
- 2015 - 2020
- < 2015

Soort publicatie

- Proefschrift
- Inaugurale rede/ lectorale rede
- Onderzoeksrapport
- Samenvatting onderzoeksrapport
- Artikel

ALGEMENE GEGEVENS

Titel	Kiezen voor technisch VMBO: De rol van ouders en hun beeld van techniek.
Auteurs	De Vleeschouwer, E., Wiemers, S., Zandvliet, K. (2020)
Hyperlink volledig onderzoek	https://www.sterktechniekonderwijs.nl/wp-content/uploads/sites/2/2020/06/S1311_Rapport.pdf

SAMENVATTING

Samenvatting van het onderzoek

De rol van ouders

Ouders spelen een belangrijke rol in het keuzeproces van leerlingen. In de literatuur wordt dit door leerlingen zelf en door scholen aangegeven. Uit onze enquête komt naar voren dat ouders hun eigen rol als minder groot zien. De invloed van ouders in het keuzeproces is vaker onbewust dan bewust en begint al vanaf jonge leeftijd, dat wil zeggen vanaf de basisschool. In de literatuur wordt gevonden dat achtergrondkenmerken van ouders van belang zijn voor de profielkeuze van hun kind. In onze enquête is deze samenhang niet bevestigd: er blijkt weinig verschil tussen groepen ouders te bestaan. Dit betekent voor de voorlichtingspraktijk dat het indelen van ouders in doelgroepen op basis van achtergrondkenmerken waarschijnlijk weinig zinvol is in het vmbo. De te kiezen benadering voor het betrekken van ouders bij de profielkeuze is van andere factoren afhankelijk.

Uit onze enquêteresultaten blijkt een duidelijke samenhang te bestaan tussen de mate waarin ouders zich (laten) informeren over de profielkeuze en de invloed die zij denken te hebben op de keuze van hun kind. Hoe beter geïnformeerd ouders zijn, hoe meer invloed zij denken te hebben. Hoewel het oorzakelijk verband niet nader te bepalen is, kan deze samenhang wel nuttig zijn bij het vormgeven van initiatieven voor ouderparticipatie rond de profielkeuze.

Beeldvorming

De enquête wijst uit dat het overgrote deel van de ouders van vmbo-leerlingen een redelijk positief beeld heeft van techniek en technische beroepen. Als we de ouders vragen naar het eerste wat bij hen opkomt als ze aan techniek denken, noemen ze wat vaker meer "traditionele" beroepen of aspecten. Een opvallende uitkomst van de enquête is dat een meerderheid van de ouders meent dat

LOB ONDERZOEK

je voor techniek aanleg moet hebben. Ouders met een migratieachtergrond blijken een iets minder goed beeld te hebben van hoe breed de technieksector is. Ook heeft deze groep vaker een negatief beeld over de arbeidsomstandigheden in de technieksector: zij denken vaker dat technisch werk onveilig of gevaarlijk en zwaar is.

De keuze voor techniek wordt deels al bepaald door de keuze voor een middelbare school. Niet alle vmbo-scholen bieden namelijk technische profielen aan. Leerlingen van scholen zonder techniekprofiel zullen minder snel in contact komen met technische opleidingen en beroepen. Ouders en leerlingen laten zich bij de keuze voor een middelbare school nauwelijks leiden door het aanbod van de school. Zij kijken vaker naar de afstand van huis naar school en de ervaringen van anderen. De mogelijkheden worden vaak pas ontdekt als het kind al op de school zit, waarna er niet snel meer van school wordt gewisseld.

Instrumenten

Vmbo-scholen proberen leerlingen en ouders te helpen bij de profielkeuze door middel van loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Er zijn diverse instrumenten, benaderingen en adviezen beschikbaar voor de inrichting van LOB op vmbo-scholen, zoals bedrijfsbezoeken en één-op-één gesprekken met de leerling, ouders en mentor. Het LOB-beleid verschilt per school. Uit de enquête blijkt dat de meeste ouders zich voldoende geïnformeerd voelen, wat erop duidt dat de instrumenten aansluiten bij hun behoeften. In de open antwoorden bij de enquête worden één-op-één gesprekken vaak genoemd als tip voor scholen om leerlingen en ouders te helpen bij de profielkeuze.

Er zijn twee concrete handreikingen beschikbaar voor het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de profielkeuze op het vmbo. Uit deze handreikingen blijkt dat het van belang is om te zorgen dat er niet te veel contactmomenten worden gepland, met het doel deelname voor ouders laagdrempelig te houden en te zorgen dat het organisatorisch behapbaar blijft voor scholen. Er wordt geadviseerd om de contactmomenten te integreren met bestaande bijeenkomsten, zoals het rapportgesprek en plenaire ouderavonden. Aanvullend op de contactmomenten kunnen bijvoorbeeld thuisopdrachten worden ingezet. Het is de bedoeling dat ouders en kind deze opdrachten samen uitvoeren. Daardoor dragen deze in principe bij aan een grotere betrokkenheid van de ouders bij de keuze van hun kind.

Ouders denken nog vaak dat je voor techniek aanleg moet hebben. Het is dus van belang om aandacht te besteden aan het feit dat technische vaardigheden aan te leren zijn. Dit kan leerlingen die weinig vertrouwen in hun technische capaciteiten hebben, stimuleren om toch voor techniek te kiezen.

LOB ONDERZOEK

Uit de enquête en groeps gesprekken blijkt dat ouders een goed beeld van techniek hebben. Het blijft wel belangrijk om hen te laten zien dat techniek een brede sector is. Door de link te leggen tussen techniek en andere sectoren, zoals de zorg, wordt de sector ook voor jongeren met andere interessegebieden aantrekkelijker.

Aanknopingspunten

Het is evident dat ouders moeten worden betrokken bij het keuzeproces. De vraag is in welke mate de beïnvloeding zich zou moeten richten op (a) de profielkeuze in algemene zin en (b) de keuze voor techniek. Mogelijkheden om deelname aan het technisch vmbo te bevorderen, zijn op basis van dit onderzoek vooral te vinden in:

- Leerlingen en hun ouders op scholen zonder een technisch profiel informeren over technische keuzevakken binnen de eigen school of technische profielen op andere scholen. Scholen zonder technisch profiel kunnen technische beroepsgerichte keuzevakken aanbieden om zo de keuze voor techniek te stimuleren.
- Duidelijker maken dat technische vaardigheden zijn te leren en dat aanleg hiervoor geen voorwaarde is.
- Beïnvloeden van de beeldvorming van ouders met een migratieachtergrond (in ieder geval in grootstedelijk gebied).

Tot slot geven de onderzoeksresultaten weinig aanleiding om verschillende groepen ouders te onderscheiden op basis van achtergrondkenmerken of andere factoren. Alleen ouders met een migratieachtergrond lijken een wat negatiever beeld te hebben van techniek, hoewel de verschillen op basis van de enquête niet erg groot zijn. Verschillen zitten vermoedelijk vooral in “zachte kenmerken”, zoals de aard van de relatie tussen ouder en kind. Het is wenselijk dat er een instrument wordt ingezet dat scholen in een vrij vroeg stadium in staat stelt vast te stellen of ouders goed geïnformeerd zijn, bijvoorbeeld door middel van individuele gesprekken tussen school en ouders. Op deze manier kan er vervolgens extra aandacht worden besteed aan ouders die meer behoefte aan hebben aanvullende informatie of begeleiding.

TRANSFER

Wat kun je uit het onderzoek meenemen naar de LOB-praktijk?

Ouders spelen een belangrijke rol in het keuzeproces van leerlingen. Het beeld dat zij van techniek hebben is positief. Om deelname aan het technisch vmbo te bevorderen, zien wij de volgende aanknopingspunten richting ouders:

- Laat zien dat techniek een brede sector is, dat raakvlakken heeft met andere sectoren

LOB ONDERZOEK

- Benadruk dat technische vaardigheden zijn aan te leren en dat aanleg hiervoor geen voorwaarde is
- Stel in een vroeg stadium vast of ouders goed geïnformeerd zijn over het keuzep proces, zodat er extra aandacht kan worden besteed aan ouders die meer behoefte hebben aan aanvullende informatie of begeleiding
- Besteed hierbij extra aandacht aan ouders met een migratieachtergrond, omdat zij over het algemeen een wat negatiever beeld hebben van techniek
- Informeer leerlingen en hun ouders op scholen zonder een technisch profiel over technische keuzevakken binnen de eigen school of technische profielen op andere scholen